

mladini, ki je skoro brez hibe nastopila in s svojimi nežnimi glasovi skoro očarala občinstvo. Najlepša zahvala c. občinstvu za obilen obisk, učiteljstvu pa za trud. Pokazalo se je pravo pojmovanje prireditve, saj je bilo dohodka okoli 164 K. Majhen pripomoček — veliko delo!

—r— **Za izobrazbo obrtnega naraščaja.** Ker so prenehale zaradi vojne z delovanjem vse institucije, namenjene izobrazbi obrtnega naraščaja, se je vršil na poziv »Zavoda za pospeševanje obrti« v njegovih prostorih dne 1. t. m. posvet o potrebnih odredbah za poživljenje obrtnega pouka, ki so se ga udeležili poleg predsedstva »Zavoda za pospeševanje obrti« tudi zastopniki trgovske in obrtne zbornice, c. kr. državne obrtne šole, vaje-niškega zavetišča, obrtnih zadrug ter za-družni inštruktor za Kranjsko. Konstatiralo se je predvsem, da je normalno v Ljubljani nad 700 vajencev, od katerih je ostalo tudi še danes nad 500. Vsi ti vajenci so že skoraj dve leti brez vsakega šolskega pouka, mnogo od teh dokonča učno dobo, ki nimajo prav nobenega šolskega znanja. Pomankanje blagodejnega šolskega vpliva provzroči posebno za vajence trajno strokovno in dostikrat tudi moralno škodo. Vsi udeleženci so soglasno poudarjali naj-nujnejšo potrebo, da se prične s poukom v obrtno-nadaljevalnih šolah kar najprej mogoče. Poskrbeti je treba pa tudi za one vajence, ki so že dokončali svojo učno dobo, ki so torej že oproščeni, ki pa sploh niso obiskovali nobene nadaljevalne šole. V tem oziru je sklenilo načelnništvo zadrug krojačev, krojačič itd., da priredi zavod za pospeševanje obrti počitniški tečaj, v katerem naj bi se vsaj za silo izpo-polnila strokovna izobrazba že oproščenih, a ne šolanih vajencev. Po temeljiti razpravi, ki so se je udeležili zlasti: nadzornik obrtno-nadaljevalnih šol, vladni svetnik I. Šubic, tajnik trgovske in obrtne zbornice dr. F. Windischer, načelnik krojaške za-druge F. Jeločnik in kot vodja zavetišča za vajence spiritual A. Stroj, se je preci-ziralo stališče, da naj se s počitniškimi te-čaji nadomesti le šolsko izobrazbo že oproščenih vajencev, torej pomočnikov-začetnikov, dočim naj se s čimprejšnjo otvoritvijo obrtno-nadaljevalnih šol skri-bi za pouk vajencev, ki še niso skončali va-jeniške dobe. Sklene se za to soglasno, da naj zavod za pospeševanje obrti stori vse potrebne korake pri merodajnih činiteljih, da se otvorijo obrtno-nadaljevalne šole, če ne prej, vsaj jeseni. Kot nadaljni pred-met sestanka je prišlo v razgovor vprašanje preijanja pomočniških izpraševal-nih izkušenj, ki so do sedaj vse izostale, ker so bili vsi prisedniki teh izkušenj po-klicani v vojsko. Sklene se tudi v tem oziru storiti primerne korake, da bodo mogle te izpraševalne komisije delovati ter dati priliko dotičnim pomočnikom, ki imajo vse predpogoje izpolnjene, da se podvržejo pomočniškim izkušnjam in do-be tako vse pravice, ki jim gredo po prebiti izkušnji v zmislu obrtnega reda. Po od na-čelnika krojaške zadrug izprošenem raz-govoru o tiskovinah za razna učna izpri-čevala se še sklene, da naj preskrbi zavod za pospeševanje obrti vse tiskovine za učna izpričevala, kar obljubi predsednik, da se bo že v kratkem zgodilo. Posveto-vanje je bilo s tem zaključeno.

—r— **Tedenski prihranki šolske mla-dine.** Za mesec april t. l. se je med mladino ljubljanskih ljudskih šol na tedenskih pri-hrankih zbralo 809 kron 23 vinarjev, h ka-terim je prispevalo 3938 šolskih otrok, tako da pride na vsakega po 20,5 vin.

—r— **V ruskem ujetništvu,** in sicer v Tari se nahaja tovariš Karel Jeretina, učitelj iz Domžal.

—r— **Za liličko garnizijske bolnice v II. drž. gimnaziji** so došla tovarišici A. Mattanovičevi sledeča darila: Centralno skladišče »Rdečega križa« po njeni ekse-lenci baronici Schwarz 100 palic, 10 stekl. malinovega soka, 4000 svačic, 60 žepnih robcev, 36 parov nogavic, 5 kozarcev vkuhe, 1 kg čaja, 30 parov slamatih co-pat, 10 stekl. jabolčnica, 3 stekl. sočivja, 15 stekl. žel. vina, 2 stekl. konjaka in knjige; gospa Herma Paichlova 10 K, gos-pa višjega zdrav. dr. Geduldigerja 600 svačic in 2 kolodarja; gospejno oskrbova-lišče po g. Elzi Königovi 1000 svačic; tvrdka Drogenig-Miklauc 60 podzglavnih prevlečkov; gospa Marija Češnikova 2 tucata žepnih robcev, 2 tucata nogavic, 800 svačic; gospa Justina dr. Požarjeva 2 posteljni odeji, 3 velike podzglavni-ke s prevlečkami, 4 stekl. vkuhe; ga. Minka Šarabonova 2 tucata žepnih robcev, 10 zavitkov užigalic, 3 kg sladkorčkov, 3 stekl. konjaka, 3 kg čokolade in pet per-natih podzglavnikov s prevlečkami.

—r— **»Slovenec« zbada!** »Slov.« tudi v teh resnih in težkih časih žilica ne da miru. V svoji 111. števil. od preteklega po-nedeljka (z dne 15. t. m.) zbada na 4. stra-

nji v prvi koloni v drugi notici naš list, pi-šoč: »Vojska brez učinka... Eden, ki se iz sedanjih vojske ni prav ničesar naučil, je namreč »Učiteljski Tovariš«. Nedavno je namreč zapisal...« Potem citira »Slo-venec« nekaj stavkov, ki smo jih mi za-pisali v uvodniku prve letošnje številke ter jih ponovili v opazki uredništva kon-cem podlistka 8. letošnje števil. Toda »Slo-venec« ne citira tako, kakor smo mi pisali, ampak potvarja našo pisavo, ker je iz-pustil nekaj besed, da bi postal smisel nejasen, služeč posebnim namenom našega starega prijatelja! Mi se sedaj in v bodoče z njim ne bomo prerekali: pre-več imamo drugega koristnega in uspešne-ga dela, »Slovenec« pa naj počenja, kar hoče. Vendar si moramo za vse slučaje zapomniti, kako je postavil resnico na glavo, ko je hotel svoje želo započeti v nas. — Upamo, da nam slavna cenzura dovoli to konstatiranje dejstva, ki mora biti pač dopustno spričo tega, kar sme »Slovenec«!

—r— **Henrik grof Attems.** Dne 8. t. m. došel je v Ljubljano in prevzel svoje posle novi deželni predsednik na Kranj-skem, Henrik grof Attems. — Kot pred-sednika c. kr. deželne šolskega sveta, gospoda šefa deželne politične uprave ob njegovem prihodu v ta novi delokrog spoštljivo pozdravljamo! Učiteljstvo tistih krajev in dežel, koder je doslej naš novi deželni predsednik služboval in prihajal v dotiko z njim, nam pripoveduje, da je gos-pod grof velik in odkritosrčen prijatelj šolstva in učiteljstva. — Ko se seznanj z delovanjem kranjskega šolstva in učitelj-stva, bo gospod deželni predsednik lahko kmalu spoznal, da oba ta dva faktorja v polni meri vršita svojo nalogo in da zlasti v teh težkih in izrednih časih stojita na višku svojih kulturnih in patriotičnih dol-žnosti! Pričakujemo, da nam bo pravičen in objektivni sodnik, podpornik naših te-ženj in opravičenih zahtev, zagovornik preziranih in podpornik vsem, ki bodo is-kali pri njem pomoči in pravice! Delo slo-venškega učiteljstva, ki se tesno naslanja na zakonite določbe, je vredno priznanja in negovanja z najvišjega mesta deželne učne uprave. Kakor doslej, tako bo slo-venstvo učiteljstvo tudi poslej neumorno delavno v korist in čast naroda, domovine in cesarja! Naj živi resnica, pravica in za-kon! V tem smislu — pozdravljen ob svo-jem prihodu v lepo našo deželo!

—r— **Izpitni za učno usposobljenost na ljudskih in meščanskih šolah,** ki so se vr-šili pred ljubljansko c. kr. izpraševalno ko-misijo pod predsedstvom deželne šol-skega nadzornika, vladnega svetnika dr. Bezjaka, so se 5. pret. m. končali. Izkušnjo so prebili: A. za meščanske šole z nem-škim in slovenskim učnim jezikom (I. stro-kovna skupina); Kalin Ivana, prov. učite-ljica v Ljubljani; Marija Kastelec, učitelj-ica na zasebni dekliški ljudski šoli pri Uršulinkah v Ljubljani (z odliko); Matilda Maj-dič, učiteljica na vadbni zasebne učite-ljišča pri Uršulinkah v Ljubljani; B. za ljudske šole z nemškim učnim jezikom in slovenščino kot učnim predmetom: Ber-nik Avgusta, prov. učiteljica na nemški zasebni šoli v Trzinu; C. I. za ljudske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom: a) kandidati: Pišer Simon, prov. učitelj v Slivnici pri Celju; Gradišnik Stanislav, suplent, Klanšek Vincenc, prov. učitelj v St. Janžu (za ljudske šole z nemškim uč-nim jezikom (z odliko); Kovač Friderik, suplent v Železnikih; b) kandidatkinje: Ažman Ana, prov. učiteljica v Postojni; Ažman Antonija, suplentinja v Bušči vasi; Drole Marija, prov. učiteljica na za-sebni dekliški ljudski šoli pri Uršulinkah v Škofji Loki; Heinricher Doroteja, suplent-inja v Trbojah; Janša Marija, prov. učite-ljica v Bušči vasi; Justin Ivana, prov. učiteljica na Slapu pri Vipavi; Končina Ivana, suplentinja v Rakitni; Kosec Ana, prov. učiteljica v St. Janžu; Kovač Ma-rija, prov. učiteljica v Velikem Trnu; Kralj Elizabeta, prov. učiteljica na za-sebni dekliški šoli pri Uršulinkah v Škofji Loki; Križaj Karolina, prov. učiteljica v Dolenji vasi pri Senožečah; Lapajne Marta, suplentinja v Ljubljani; Levstik Albina, bivša poizkusna kandidatinja na Vrhniki; Matek Marija, suplentinja v Mo-zirju; Meršnik Frančiška, prov. učitelj-ica na zasebni dekliški ljudski šoli v Ljub-ljani; Mikolič Jospina, suplentinja v No-vem mestu; Modic Alojzija, suplentinja v Cerknici; Pečlin Marija, prov. učitelj-ica v Trebelnem; Petrič Marija, prov. učiteljica v Notranjih gorah; Pinterič Kristina, prov. učiteljica v Repnjah; Po-tisek Antonija, prov. učiteljica; Rott Ma-rija, bivša prov. učiteljica v Ljubljani; Se-ver Melanija, suplentinja v Moravčah; Spetzler Avgusta, poskusna kandidatinja v Trebnjem; Stiene Hermina, prov. učite-ljica v Kalu pri St. Janžu; Štrenar

Frančiška, prov. učiteljica v Ostrožnem brdu; Tepina Valentina, suplentinja v Dražgošah; Zajec Amalija, poizkusna kandidatinja v Vel. Gabru; II. za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom: Rojina Vladimir, prov. učitelj na Prežganju. D. Dopolnilni izpit iz slovenščine kot učenega predmeta na meščanskih šolah z nemškim učnim jezikom je položila Keršič Marija, vadbniška učiteljica na zasebni meščanski šoli pri Uršulinkah v Škofji Loki. — Dve kandidatkinje (ena za meščanske in ena za ljudske šole) sta med izpitom odstopili; dve kandidatinji ni bilo k izkušnji.

Štajerske vesti.

—š— **Mariborski mestni šolski svet** je prepovedal šolske maše kakor sploh šol-arjem vsako skupno obiskovanje cerkv. Kot vzrok navaja nevarnost bolezni.

—š— **Iz ljudskošolske službe na Šta-jerskem.** Imenovana je prov. učiteljica v Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji Antonija Reboljeva za def. učiteljico; def. učite-ljica v Sv. Martinu Emilija Duller-jeva je imenovana za def. učiteljico na okoliški šoli v Slovenjem Gradcu. V trajni pokoj je stopila začasno vpok. učiteljica Roza Mahorjeva, roj. Černetova, v Makolah. Dež. šolski svet je sprejel na-znanje ustanovitve francoskega tečaja za šoloobvezne deklice, ki ne obiskujejo me-ščanske šole v Celju, in tečaja za nemško književno zgodovino za šoli odrasle de-klice v Celju; tečaja ustanovi strokovna učiteljica Melanija Premšakova.

—š— **Ranjen** leži v celovski vojaški bolnici nadporočnik Ivan Glinšek, obče spoštovani, vrli slovenski učitelj pri Sv. Juriju pod Rogaško goro. Bil je že od za-četka vojne vedno zdrav na raznih bo-jiščih, dokler ga ni zadela sovražna ita-lijska krogla. Želimo vrlému tovarišu skorajšnjega zdravlja, njegovi dragi dru-žini v tolažbo in nam v veselje. Bog ga živi!

—š— **Društvo »Selbsthilfe der Leh-rerschaft Steiermarks«.** Dne 1. marca 1916 je umrl nadučitelj Ivan Krainz, dne 27. aprila 1916 pa član nadučitelj Josip Harb. Doneski po 4 K za ta 140. in 141. smrtni slučaj morajo biti vplačani najdalje tekom enega meseca. — Odbor.

—š— **Učiteljstvo šole Sv. Lenart nad Veliko nedeljo** je nabralo za »Rdeči križ« meseca prosinca 9 K 20 v, svečana 9 K 15 v, sušca 8 K 38 v in malega travna 3 K 78 v. Skupni znesek znaša 30 K 51 v. Is-krena hvala vrli naši slovenski mladini. — S pobiranjem od hiše do hiše pa je nabralo za »Rdeči križ« znesek 214 K 40 v. Hvala darovalcem!

—š— **Iz Celja** nam pišejo: V Savini je ponesrečil ter bil 6. t. m. pokopan na slovenskem pokopališču g. Egidi Vihar, faktor tukajšnje »Zvezne tiskarne« ter najemnik gostilnice »Pleterski« na Bregu poleg Celja. — Pokojnik je bil velik prija-telj učiteljstva. Blag mu spomin!

Goriške vesti.

—g— **Iz krogov vpokojenega učitelj-stva na Goriškem** nam zopet pišejo: Po-zivno na poročilo v »Slov. Narodu« in v »Učiteljskem Tovarišu« je napačno poro-čano o učiteljstvu, »ki nima starine«. Brez dvoma tiskovna napaka. — Po starem šol-skem zakonu vpokojeno učiteljstvo trpi ve-liko krivico. Štirideset let je učiteljstvo uživalo prosto stanovanje v šolskem po-slopu, odnosno dobivalo letnih 360 K »sta-narine« (plačila za stanovanje). Ob vpoko-jenju je pa učiteljstvo prišlo ob to plačilo, ker se ne prišteva v pokojnino. — De-želni odbor naj blagovoli delati na to, da se bo vpokojenemu učiteljstvu »stanarina« prištevala v pokojnino, kakor se to uva-žuje po novem zakonu. — Dokler se pa to ne izvrši, naj mu naklonijo primerno odškodnino.

—g— **Osebna vest.** Učiteljica v Mirnu Mozetičeva je prideljena v službo-vanje v Prvačino namesto tamošnje defi-nitivne učiteljice R. Bajtove, ki dobi dopust.

—g— **Nj. cesarska Visokost nadvoj-vodinja Marija Jožefa med slovenskimi begunci v Bruku o. L.** Ob priliki slavnosti-ne posvetitve cerkve v begunskem tabo-

rišču v Bruku o. L. je dne 27. aprila po-častila s svojim obiskom slovenske begun-ce iz Primorja Nj. cesarska Visokost gos-pa nadvojvodinja Marija Jožefa, mati na-šega prestolonaslednika. — Vse taborišče se je odelo ta dan v praznično obleko. — Z vlakom ob 10. uri zjutraj je visoka gos-pa prišla na postajo Kiralyhida-Bruk, kjer sta jo v imenu političkega okraja Bruk o. L. in v imenu slovenskih beguncev spre-jela gospoda dr. vitez Raab, okrajni glavar v Bruku, in okrajni komisar Evgen Zupan-čič, novi predstojnik begunškega tabo-rišča. V spremstvu omenjenih gospodov ter grofice in grofa Salm kakor tudi grofice in grofa Harrach se je nadvojvodinja pripeljala pred vhod v taborišče, kjer je poleg gori omenjenih gospodov tvorilo špalir 60 v primorsko narodno nošo oble-čenih begunskih deklet pod vodstvom učiteljice Milke Gulino ve. Na sredi tega špalirja sta stala dva malčka-begunca s krasnim šopkom cvetic, namenjenim vi-soki gospe. Štiri v narodno nošo oblečena dekleta so čakala nadvojvodinjo za lepo okrašenim baldahinom. Po končanem predstavljanju sta pozdravila visoko gos-pa v imenu beguncev dva v narodno nošo oblečena otroka: 13letni deček s slovensko pesemco in 11letna deklica z nemškim na-govorom. — V spremstvu vseh navzočih gospodov pod cvetičnim baldahinom in spremljana po onih 60 dekletih v narodni noši, je nadvojvodinja med živahnimi kli-ci: »Živio« in vihtenjem malih zastavic po šolski mladini, ki je pod vodstvom učitelj-stva tvorila skrajni špalir, odšla na krasno okrašeno estrado pred cerkvijo, kjer je prisostvovala svečani posvetitvi cerkve-nega zunanega ozemlja. — Pred pričet-kom tega posvečenja je visoka gospa bla-govolila poklicati pred se voditeljico onih 60 deklet, učiteljico Milko Gulino vo, ki jo je nadvojvodinja predstavil predstojnik ta-borišča. V pogovoru z njo je pokazala svoje izredno dopadajenje nad primorsko narodno nošo in obenem vprašala, ali no-sijo Primorke vsak dan tako lepo narodno nošo, na kar je učiteljica Gulino va odgo-vorila, da je prišlo to sedaj iz navade in tako obleko nosijo, samo še ob priliki ka-ke velike slovesnosti. — Po cerkvenem opravilu je nadvojvodinja najprej obiskala šolo. Tu je stopila v naslednje razrede: v prvi razred k učiteljici Poldinci Justinovi, v tretji razred k učiteljici Mariji Srebr-ničevi, v četrti k voditeljici Iv. Ivančiču ter v šesti razred k nadučiteljici Fr. Uršiču. Z vsemi temi učnimi osebami, ki so bile nadvojvodinji tudi predstavljene, se je na prav prijazen način pogovarjala ter se in-formirala o otrocih. V šestem razredu so šolarčki visoki gospe v pozdrav zapeli ne-kaj naših lepih narodnih pesmi, ob kateri priliki se je visoka gospa z laskavimi be-sedami izrazila o blagoglasju in lepoti slo-venške narodne pesmi. — Iz šole je nad-vojvodinja odšla v bolnico, iz bolnice pa v žensko obrtno šolo. V ženski obrtni šoli je visoka gospa v vseh štirih oddelkih, to je v kurzu za izdelovanje ženskih oblek, v oddelku za šivanje perila in v oddelkih za čipkanje in mreženje izrazila svojo zado-voljnost nad uspehom sedemdesetih te-čajev. Tu so bile nadvojvodinji predstavl-jene: voditeljica Ema Arkova, učiteljice Mara Komavljeva, Veharjeva in Podobni-kova. Z vsemi se je visoka gospa lepo raz-govarjala, se dala informirati o učenkah in o obisku šole. V obrtni šoli je bil v imenu učenk izročen Nj. Visokosti majhen na-mizni prt, krasno delo čipkanja in mre-ženja v lepem etuiju s spominsko srebrno ploščico na vrhu, kar je preskrbela c. kr. uprava taborišča. Takoj na mestu je vi-soka gospa izrekla svojo iskreno zahvalo za podeljeni dar. — Po vsem potu so tvo-rili šolski otroci špalir pod vodstvom učitelj-stva. — Pri tem ogledovanju taborišča je visoka gospa pokazala izredno veliko zanimanje za naše slovenske primorske begunce, ki so jo spotoma povsod vdano pozdravljali.

—g— **Zahvala.** V 8. števil. »Učit. Tov.« se me spominja tovariš goriške okolice o priliki 60letnice s prijateljskimi besedami, za katere izrekam njemu in njegovim so-mišljenikom najsrčnejšo zahvalo. Spomi-njal se bom vedno rad na oni čas, ko smo z združenimi močmi koristno in uspešno zastopali naše stanovske in obenem šolske interese nesrečne goriške okolice. Ko pri-de ugoden čas, bomo nadaljevali koristno delo, da pride učiteljstvo na ono stopnjo veljave in moči, ki mu pritiče. Takim de-lavcem za stanovski in šolski napredek se tudi jaz kot veteran rad pridružim in bom z njimi sodeloval, kolikor mi bodo pe-šajoče moči dopuščale. Nadejaje se, da tak čas kmalu pride in da ga bo učiteljstvo znalo izkoristiti, srčno pozdravljam po svetu raztreseno učiteljstvo goriške oko-lice. — Sevnica, 1. V. 1916. — Franc Bajt, nadučitelj, sedaj v Sevnici na Šta-jerskem.